

Kaj so Suffolkovci in zakaj so tako dobri?

(Konec.)

Po plemenu naj se spuščajo mrjasci, kedar so blizo eno leto stari; potem so do 4. leta za pleme ugodni. O 4. letu se režejo in potem spitajo. Svinje imajo od 2. do 6. leta najboljše mladiče.

Kdor si hoče čisto pleme obdržati, mora za pleme zmirom imeti mrjasca istega plemena, pa ne od ene rodovine, kajti napačno bi ravnal, kdor bi očeta spuščal k hčeri ali sina k svoji materi; slabo je tudi, če bi se praseta ene matere med seboj plemenila.

Za pleme naj se ohranijo najlepši mladiči; svinjica naj ima vsaj najmanj 10 sescev. — Bukanje svinje traja 36 do 48 ur; navadna brejost traja 3 mesece, 3 tedne in 3 dni. — Krma se jej daje navadna, le da se iz začetka vsak dan pridá pol funta rženih otrobov ali četrt funta lanénih preš, potem pa unih en funt, teh pa pol funta.

Materno mleko je tudi mladim prva in najboljša hrana. Da se navadijo sami žreti, naj se čez 14 dni postavijo v posebno ograjo ter jim večkrat na dan daje skleda kuhanega sladkega mleka z nekoliko kosčki belega kruha.

Odstavljena praseta se krmijo s posnetim mlekom, pa se jim na dan še dá 4 lote ječmena ali ovsa. Ako jih driska žene, naj se jim dá nekoliko zmlete krede.

Mrjaščeki 7 mesecev stari se režejo, ako jih gospodar ne obdrži za pleme.

Ko so 5 mesecev stari, smejo na pašo iti.

Svinska hrana je različna. Zmleti ječmen je za mlade in stare dober. — Oves zmlet in v redko juho (župo) skuhan, je najboljša hrana mladim. Laneno seme in ajda sta izvrstna hrana za plemenno in pitavno živino; oba se v moko zmleta potreseta na hrano. Med otrobi so ajdovi najboljši, za njimi pšenični, najtežje prebavljivi so rženi. Želod jim je izvrstna hrana. Frišna klaja jim dobro tekne. — Krompir je med korenstvom najboljši, repa in buče so manj vredne.

Sol jim v starosti od pol leta do enega leta po četrt do pol lota na dan dobro tekne; al nobeni živini ni tako nevarno, če se je preveč soli dá, kakor prešičem.

Národno-gospodarske stvari.

Koliko goldinarskih kolekov je treba za zemljiščino-knjižne izpiske? *)

Tarifni stavek 17 davščinske postave od 9. februarja 1850. leta odločuje, da je od pole treba en goldinar; toraj je tudi na Štírskem, Dolnjeavstrijskem in menda tudi drugod že čez 20 let navada od pole porabiti le en gold., akoravno se potrdi več zemljiščinah številke enega in istega posestnika iz enih in istih zemljiščinah bukev. — Na Kranjskem pa se zahteva po en gold. od vsake zemljiščine številke, ali pa se ne dajo skupni izpiski, ampak samo posamni od vsake zemljiščine številke posebej, kakor je to izrekla preslavna c. k. deželna sodnija v Ljubljani z odlokom od 2. marca 1871. leta, št. 1165, na neko vlogo. V drugih deželah se po takem, postavimo, od deset številke enega posestnika, ki je zelo zadolžen, da je pet pól treba pri sestavi takega izpiska napisati, porabi pet

goldinarskih kolekov; pri nas na Kranjskem pa petdeset goldinarskih kolekov, ker je treba namesto petih pól napisati jih petdeset.

Pri neki pritožbi do c. k. finančnega ministerstva se nahaja en izpisek zastran devet števil in vknjižbami na dveh polah z dvema goldinarskima kolekoma, pri nas pa je za isti izpisek treba osemnajst goldinarskih kolekov in tako vedno v tej razmeri. Ta različnost znaša pri nas po mnenji več izvedencev na leto več kot dvadeset tisuč goldinarjev, ker je na naznailo, da se drugod za take skupne zemljiščino-knjižne izpiske ne gledé na število posestev po postavi le en goldinar jemlje od vsake pôle, odgovorilo c. k. finančno deželno vodstvo v Gradci pod števil. 2109 to-le: „Dem Herrn Bittsteller zum Bescheide, dass die T. P. 17 des Gebührengesetzes für die Grundbuchsauszüge die Stempelgebühr pr. 1 fl. von jedem Bogen vorschreibt, ohne Bezeichnung, ob dieselben über eine einzelne oder über mehrere Realitäten (Grundbuchs-Nummern) desselben Eigenthümers lauten, daher der Vorgang der Grundbuchsämter in Steiermark, welche hiernach die Grundbuchsauszüge mit den erforderlichen Stempelmarken versehen ausfertigen, korrekt ist und einen Anlass zu einer Verfügung im Gegenstande dieser Finanz-Landes-Direktion nicht bietet.“

K. k. Finanz-Landes-Direktion Graz am 8. März 1871. Reiner“.

„Pravnik“ prinese to reč še enkrat, ko mu pride rešitev pritožbe od c. kr. finančnega ministerstva iz Dunaja, ker se ena in ista postava ima v vseh deželah enako izvrševati, in če je navada na Kranjskem prava, morajo v drugih deželah doplačevati; če pa je tamošnja navada prava, se tudi tukaj ne sme več kolekov jemati, kar v deželi, ki je z davki preobložena, nikakor ni upravičeno pri tako velikih kolekih. Pozornost vseh c. kr. zemljiščino-knjižnih uradov obračamo na gori navedeno rešitev.

Politične stvari.

Naš položaj.

Politiški položaj v Evropi se v zadnjih tednih ni razjasnil; on je marveč došel do soparice, iz ktere žuga nastati vihar. V nesrečni Franciji velika stranka skuša oživiti načela socializma in komunizma, to je, onega strahovitega „kar je tvoje, to je tudi moje“, ktera skoro že 40 let goje ne le francoski, ampak tudi nemški republikanci. Ta politiška sapa se tako kmalu ne razkadí in skoro nedvomljivo je, da čisto novo narodovsko gibanje izide zopet od tod, od koder so doslé izhajala skoro vsa svet pretresajoča gibanja, namreč iz Francije.

Gledé tega nevarnega položaja bi pač dobro storila Avstrija, da se že zdaj pripravlja na velike mogoče primerljeje in da resno prevdarja vprašanje: ali je res, kakor trdijo naši nasprotniki, Nemčija tista država, ki jej zagotovi prihodnji obstanek?

To, kar avstrijski narodi danes slutijo v vnanji politiki, pač ni nadežno. Ako politika, s katero grof Beust vodi Avstrijo, nima stališča, danes nam še prikrita, gotovo je, da Avstrija s svojimi nemškimi deželami naravnost veslá Nemčiji v roke, — toraj v svojo pogubo. Nas obhaja strah, da Avstrija, od kar stoji, ni bila tako osamljena in zapuščena, kakor dandanes.

In kaj je Avstrijo spravilo v tako nevarni položaj? Ali ne njeno neprenehano tiščanje v Nemčijo? Ali ni Bach skozi celih deset let ponemčeval vse avstrijske dežele, tudi one ogerske krone? Ali je v

*) Vzeli smo ta sestavek iz 7. in 8. lista našega „Pravnika slov.“, ker je tako nezmerne važnosti za našo deželo, da težko čakamo, kako se bode razvzlozilo to vprašanje, ktero spet preočito kaže na dvojno mero.

teh desetih letih ali prej kedaj nenemškimi avstrijskim narodom bilo le količkaj pripuščeno odvijati se po svoje? Ali ste centralizacija in ponemčevanje, ki ste se pričeli s rajnkim cesarjem Jožefom in gojili do današnjega dne, dosegli svoj namen? Nič vsega tega, pač pa ste in to samo one, nikar pa Slovani, ki v politiki niso nikoli imeli besede, krivi današnje nesreče avstrijske države.

Ali ni Avstrija morala Prusiji, toraj Nemčiji prepustiti lepo, bogato Šlezijo? Ali nas avstrijska politika zoper Rusijo, provpito sovražnico Nemčije, ni stala 516 milijonov? In ali ni prav ista politika povoda dala sedanji zvezi Rusije s Prusijo? Ali ni naš cesar v manifestu do svojih národov konec nesrečne vojske 1859. leta določno rekel, da so ga dozdevno naravni zavezniki — Nemci — nepričakovano popolnoma zapustili? Ali ni Avstrija zaradi tega tako nepričakovanega in neopravičenega obnašanja Nemčije zgubila Lombardije in jo morala prepustiti zavezniku pruskemu? Ali ni bila Avstrija iz Danske vojske, pričete nemški edinosti na korist, domu poslana samo s krvavimi glavami? Ali cesarjevo popotovanje v Frankobrod, nasvetovano po napačni avstrijski politiki, ni brez vspeha ostalo zaradi pruske sebičnosti? Ali nismo zgubili vojske, katero je Prusija tako nagajivo in prešerno pričela? Ali ni samo Prusija kriva, da smo zgubili Benečijo? Ali niso Prusi iz Nemčije iztirali Avstrije? In ali ni poslanec Fux, véliki trompetar prusoljubne stranke, v državnem zboru 1. aprila t. l. dosti očitno rekel, da vsi nenemški národi hočejo Avstrijo imeti zato, ker jim je je treba za ohrambo njihove narodnosti, in da je le Nemci nič več ne potrebujejo za ohrambo svoje narodnosti?

In pri vsem tem se v Avstriji, da, celó pri nas na Kranjskem, širi pruska kuga in naši nasprotniki soglasno proslavljajo zmage zgodovinskega našega sovražnika ter se — vsled male maškerade osnovane za 200—300 ljudi — potezajo za svojega moljenega gospoda in cesarja ne oziraje se na veliko ostudnejše, 100.000 ljudem namenjene karikature v lastnih svojih nemških listih.

Politiško mišljenje v Avstriji bilo je nemško že odnekaj; nemške so bile njene šole, nemški njeni uradi, nemški je moral znati, kdor je hotel postati berič ali korporal.

Da bi nemštvo moglo Avstrijo res osrečiti in povečati, gotovo morala bi že davnej najsrečnejša država biti v Evropi! Popolnoma nerazumljivo se nam dozdeva le to, da spoznanje, kam nas je pripeljalo ponemčevanje, ne spreobrne misli in da celó državniki ne morejo znebiti se nazora, češ, Avstrija je vendar le „nemška“ ter mora svoje sreče iskati v zvezi z Nemčijo!

Grof Beust mora vedeti, ali je res obstanek Avstrije odvisen od tega, da se na steno pritiskajo Slovani? Mi mu tega ne verjamemo, in želimo, da za Avstrijo že večkrat osodepolna besedica „prepôzno“ (trop tarde), sopet ne bi dobila veljave.

Lepoznanski del.

Propást srca.

Svobodno po hrvaščini posnel Josip Levičnik.

(Dalje.)

Kmalu zatem — bilo je okoli novega leta — bil je véliki ples pri generalu. Tudi naš kapitan je bil med pozvanimi gosti; on je obsejaval ta večer vse veliko društvo s svojim ostroumjem, svojo čutljivostjo in dvor-

nostjo svojo. Temno drugekrati njegovo čelo bilo se je ta večer razvedrilo. Pokazal se je ta večer društvu kakor nov, čisto spremenjen človek, in ves ženski spol bil je po njem kakor očaran; — edina gospodičina domača je sedela osamljena na strani, ter ni bila deležnica živahne, vesele zabave ostalih. Kapitan se je ogibal in zanemarjal jo očividno, tako, da ga je neka stareja gospá zastran tega skrivaj opomnila in mu to neuljudnost naravnost očitala. Čez dolgo še le pristopi kapitan k Rozini. Kakor da bi se bil v tem hipu ves prerodil, naprosi jo neizmerno ljubeznjivo, naj gré plesat z njim. Odrekla mu je to v tihi svoji srditosti in kazala se ledeno-mrzla; al kapitan ne odstopi, marveč prime jo nježno za roke, ter jej srčno zašepetá, da ta ples z njo mu je najdraži v vsem življenji.

Vsa omamljena se spusti Rozina nehotoma s kapitanom v plesačev krog; sama ni vedela, kaj se z njo godí. V duši so jej vreli zmesi raznih dozdaž že nikoli doživljenih čutil; v možganih se jej je vrtelo, tako, da je komaj čakala končanega plesa. Kakor bolna od mrzlice se je tresla poleg kapitana; mrak je obtamnjeval njeno dušo; bala se je omedlevice, tako, da jo je njen zali plesavec moral odpeljati v stransko sobo, kjer se izmučena od strašne dušne borbe zgrudi na zofo. Kapitan jo zdajci prime za roko, ter prične jej šepetati najsladkejše, ljubezni polne besede, kakoršnih Rozina še ni nikdar čula, besede, ki jih izgovarjati morejo le mamljiva usta iskrenega mladenča v prvih spočetjih ljubavne strasti. Karkoli imajo čuvstva ljubezni nježnega in iskrenega, globocega in uzvišenega, blagega in omamljivega, z vsem tem je kapitan v čarobnem žuboru kakor z žarečimi verigami opletal vznemirjeno dušo njeno.

Rozina milo zajoka! — Tako se je tedaj razstopila in vpokorila ohola, ponosna, trdosrčna deklica; bila je nadvladana in ponižana kakor krotka golobica, ter postala povoljna žrtva človeku, ki se je bil zarotil, da se bo nad njo — grozovito zmaščeval. Za kapitana, samo za njega, in nikdar še za družega vsplamtela je bila ta hip v njenem osrčji strastna, neubranljiva, neizmerna ljubezen. To ravno pa je bil namen njegove osvete; — žalibog, da pa tudi Rozinine in njegove neizrekljivo strašne osode.

Sklepi kapitanovi bili so: zvito šaliti se z deklico, mučiti jo z radostmi in sladkostmi, pa tudi z vsemi mogočnimi tugami ljubezni, povzdigniti jo na skrajni vrhunec zemeljskih slasti, — a zatem pahnuti jo hipoma s stališča njene sreče kakor ponižano in pomanjano prismódo. S tem se je imela njena ljubezen prestatviti v sodbo božjo, izrečeno nad njenim okrutnim in oholim srcem, in sicer izrečno za tisto življenje mladega lajtenanta, kterege je ona neusmiljeno zavrgla in pregrešno ugonobila v najlepšem cvetju, v mladosti polni nade. Vrh tega še pa je pripletla in navezala Rozino njena osodepolna ljubezen njenemu kaznitelju ravno o času, ko je njen oče nameraval zaročiti jo z uglednim in posebno bogatim posestnikom grofom A*.

Vse to je delalo deklico že zdaj čez mere nesrečno. Po eni strani je namreč stanovitna in neovržljiva volja očetova gledé možitve vničevala vsak njen upor in so bili vsi odkladki zastoj; — iz druge strani pa je bila njena še le vneta ljubezen do kapitana neukončljiva, kakor je lastno to srcem odvažnim, krepkovoljnim, neobičnim. Kapitan pa je hotel ravno to ugodno priliko porabiti za svojo osveto. Nagovoril je Rozino, naj z njim skrivaj pobegne. Zaslepljena deklica privoli, ne vedoča, da jej je to le samo zvito nastavljena mreža. Odločila sta natančno dan, in prvo uro čez polnoči za beg.

Približal se je le prenašlo odmenjeni večer. Ka-